

ENTREPRISEBOKA

STATSBYGGS GENERELLE OG SPESIELLE KONTRAKTSBESTEMMELSER FOR ENKLERE ENTREPRISER

Innhold

DEL I 4

GENERELLE KONTRAKTSBESTEMMELSER.....	4
1 Definisjon – Byggherre (NS 8406 pkt 2).....	4
2 Partenes representanter (NS 8406 pkt 5).....	4
3 Sikkerhetsstillelse (NS 8406 pkt 8).....	4
4 Forsikring (NS 8406 pkt 9).....	4
5 Entreprenørens ytelse (NS 8406 pkt 11).....	5
6 Bruk av underentreprenører - Generelt (NS 8406 pkt 12).....	5
6.1 Plikter.....	5
6.2 Sanksjoner.....	5
7 Forhold på byggeplassen (tillegg til NS 8406 pkt 13).....	6
7.1 Internkontroll. Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA).....	6
7.2 HMS-kort og ID.....	6
7.3 Rapporteringsplikt til Skatteetaten Brukerdialog, utland (tidligere Sentralskattekontoret for utenlandssaker (SFU)).....	6
7.4 Krav til lønns- og arbeidsvilkår – sosial dumping.....	7
7.5 Fast ansatte.....	7
7.6 Innleie fra bemanningsforetak.....	8
7.7 Forbud mot kontant betaling.....	8
7.8 Ytre miljø - Tropisk tømmer og fredet skog.....	8
7.9 Ytre miljø - Isolerglassruter, miljøskadelige stoffer og kjemikalier, avfallsregnskap.....	9
7.10 Ytre miljø - Mangelfull avfallshåndtering.....	9
7.11 Ytre miljø - Pliktig medlemskap i returordning for emballasje.....	9
7.12 Bytte av nøkkelpersonell.....	9
8 Forhold på byggeplassen (tillegg til NS 8406 pkt 13).....	10
9 Kontroll og prøving (NS 8406 pkt 14).....	10
9.1 Innsynsrett.....	10
9.2 StartBANK.....	10
9.3 Registrering av leverandører og egenrapportering om seriositet.....	11
9.4 Byggherrens rett til å innhente opplysninger (Utvidet skatteattest).....	11
10 Fremdriftsplan (NS 8406 pkt 17).....	11
11 Endringer. Forsinkelser og svikt ved byggherrens medvirkning (NS 8406 pkt 19).....	11
11.1 Retten til å pålegge entreprenøren endringer (NS 8406 pkt 19.1).....	11
11.2 Endringsarbeid der det ikke er gitt endringsordre (NS 8406 pkt 19.3).....	11
12 Partenes krav på vederlagsjustering (NS 8406 pkt 22.1).....	12
12.1 Regulering i uendret byggetid.....	12
12.2 Regulering i forlenget byggetid.....	12
13 Fakturering og betaling (NS 8406 pkt 23.3).....	13
13.1 Generelt.....	13
13.2 Forskudd.....	13
13.3 Utenlandske entreprenører, import og merverdiavgift mv.....	13
14 Overtakelse (NS 8406 pkt 24).....	13
14.1 Prøvedrift.....	13
14.2 Justering av prøvedriftsperiodens lengde.....	14
14.3 Overtakelse.....	14
15 Overtakelsesforretning (NS 8406 pkt 24.1).....	14
16 Sluttoppstilling med slutfaktura (NS 8406 pkt 25.1).....	14
17 Forsinkelse (NS 8406 pkt 26).....	14
17.1 Dagmulktbelagte frister (NS 8406 pkt 26.1).....	14
17.2 Dagmulktens størrelse (NS 8406 pkt 26.3).....	15
18 Oppsigelse (tillegg till NS 8406).....	15
19 Bruk av dokumenter (tillegg til NS 8406).....	15
20 Misligholdt kontraktsforpliktelse - konsekvens for senere konkurranser (tillegg til NS 8406).....	15
21 Reklame og kontakt med media (tillegg til NS 8406).....	15

21.1	Reklame.....	15
21.2	Kontakt med media.....	15
22	Tvister (NS 8406 pkt 31).....	15
	DEL II.....	16
	SPESIELLE KONTRAKTSBESTEMMELSER	16
23	Etisk handel (tillegg til NS 8406 kap 12)	16
23.1	Overholdelse av internasjonale konvensjoner og arbeidsmiljølovgivningen i produksjonsland 16	
23.2	Policy og rutiner for aktsomhetsvurderinger.....	16
23.3	Kontraktsoppfølging.....	17
23.4	Sanksjoner.....	18
24	Forhold på byggeplassen (tillegg til NS 8406 pkt 13)	19
25	Mengdekontroll (NS 8406 pkt 23.2).....	19
26	Fakturering og betaling (NS 8406 pkt 23.3)	19
27	Opsjoner (tillegg til NS 8406)	20
28	Lærlingeklausul.....	20
28.1	Plikt til bruk av lærling.....	20
28.2	Sanksjoner.....	21
29	Faglærte håndverkere	21
30	Ytterligere avvik fra NS 8406/Avvik fra generelle kontraktsbestemmelser	21
30.1	Særregulering vedrørende negative konsekvenser av koronapandemien	21
30.1.1	Bakgrunn	21
30.1.2	Utvidet gjensidig informasjonsplikt	23
30.1.3	Virkninger av koronahindringer ved fristforlengelse.....	23
30.1.4	Tilleggsvederlag ved fristforlengelse.....	23
30.1.5	Pris i fremmed valuta.....	24
30.1.6	Smittevernkostnader	24
30.2 Feil! Bokmerke er ikke definert.	
	Blankett 1A – NS 8406 Sikkerhetsstillelse	25
	Blankett 1B – NS 8406 Sikkerhetsstillelse	27
	Blankett 2 – NS 8406 Forsikringsattest tingsforsikring:	29
	Blankett 3 – NS 8406 Forsikringsattest ansvarsforsikring	32
	Blankett 4 – NS 8406 Bankgaranti for kontraktsforskudd.....	34

Som generelle kontraktsbestemmelser gjelder NS 8406 *Forenklet norsk bygge- og anleggskontrakt* andre utgave, juli 2009 med de presiseringer og endringer som er angitt nedenfor. Endringer og presiseringer til NS 8406 er delt i to; de generelle kontraktsbestemmelser i del I som er identiske for alle kontrakter der Entrepriseboka benyttes, og de spesielle kontraktsbestemmelser i del II som kan variere fra kontrakt til kontrakt.

Innenfor hver del av Entrepriseboka er presiseringer og endringer til NS 8406 angitt i kronologisk rekkefølge med henvisninger til aktuell bestemmelse i standarden.

DEL I GENERELLE KONTRAKTSBESTEMMELSER

1 Definisjon – Byggherre (NS 8406 pkt 2)

Statsbygg er byggherre. Byggherrens oppdragsgivere, leietakere og brukere regnes som tredjemenn i relasjon til denne kontrakt.

2 Partenes representanter (NS 8406 pkt 5)

Prosjektleder er byggherrens representant, jf. NS 8406 pkt 5.

Byggeleder skal ta seg av byggherrens forhold på byggeplass. Byggeleder har fullmakt til, ved bruk av rekvisisjon, å bestille arbeider utført for et beløp inntil NOK 100.000 eks. mva., med mindre det er særlig avtalt et annet beløp.

Byggeleder har fullmakt til å avvise krav om tillegg og fristforlengelse.

3 Sikkerhetsstillelse (NS 8406 pkt 8)

Byggherren stiller ikke sikkerhet.

Entreprenørens sikkerhetsstillelse i henhold til NS 8406 pkt 8 skal innen 14 dager etter kontraktsinngåelse dokumenteres ved utfylling av vedlagte formular; Blankett 1A - NS 8406 Sikkerhetsstillelse, med mindre annet følger av neste ledd.

Entreprenøren plikter ikke å stille sikkerhet i byggeperioden, dersom hele kontraktssummen skal betales etter overtakelse. Sikkerhetsstillelse kun for reklamasjonsperioden må dokumenteres senest 14 dager før kontraktssummen forfaller til betaling ved utfylling av vedlagte formular; Blankett 1B - NS 8406 Sikkerhetsstillelse.

Dersom kontraktssummen ikke overstiger NOK 250.000, plikter entreprenøren ikke å stille sikkerhet i bygge- og reklamasjonsperioden.

4 Forsikring (NS 8406 pkt 9)

Entreprenørens forsikringer i henhold til NS 8406 pkt 9 skal innen 14 dager etter kontraktsinngåelse dokumenteres ved utfylling av vedlagte formularer; Blankett 2 - NS 8406 Forsikringsattest tingsforsikring og Blankett 3 - NS 8406 Forsikringsattest ansvarsforsikring. Byggherren plikter ikke å betale avdrag før han har mottatt nevnte attester.

5 Entreprenørens ytelse (NS 8406 pkt 11)

Kvalitetssikring

Entreprenøren skal ha og følge et styringssystem som oppfyller kravene i følgende kapitler i NS-EN-ISO 9001:2015, kapitlene

4.4. Ledelsessystemet for kvalitet og systemets prosesser

5.1. Lederskap og forpliktelse

7 Støtte

9.1. Overvåking, måling, analyse, evaluering

9.2. Interne revisjoner.

Styringssystemet skal oppfylle kravene i NS-EN-ISO 14001:2015 kapittel 4 Krav til miljøstyringssystem, eller tilsvarende krav i andre relevante miljøstandarder.

Entreprenøren skal utarbeide en kvalitetsplan, i henhold til mal utarbeidet av byggherren, som oppfyller kravene i NS-EN-ISO 10005:2018. Hvis ikke annet er avtalt, skal kvalitetsplanen foreligge senest 30 dager etter kontraktsinngåelse.

Entreprenøren skal kunne dokumentere at han utfører revisjoner av sitt arbeid opp mot kravene i styringssystemet og kvalitetsplanen. Hvis ikke annet avtales, skal revisjoner skje minimum en gang per år. Byggherren skal kunne delta på systemrevisjoner.

6 Bruk av underentreprenører - Generelt (NS 8406 pkt 12)

6.1 Plikter

Entreprenøren kan ikke ha flere enn to ledd underentreprenører, herunder bemanningsforetak, i kjede under seg, for utførelse av kontraktsarbeider. Byggherren kan samtykke til flere ledd dersom det på grunn av uforutsette omstendigheter er nødvendig for å oppfylle kontrakten. Entreprenøren skal senest to uker etter inngåelse av denne kontrakten oversende en liste over de virksomheter som skal medvirke til å oppfylle de vesentlige delene av kontrakten.

Bruk av enkeltpersonforetak skal begrenses. I de tilfeller det benyttes enkeltpersonforetak, skal entreprenøren dokumentere at enkeltpersonforetaket driver reell næringsvirksomhet, fører regnskap i samsvar med gjeldende lov og forskrift om bokføring, og sender inn mva-oppgaver 6 ganger per år.

Entreprenøren skal ikke engasjere underentreprenører for å utføre arbeid under denne kontrakten som er i en situasjon som nevnt i forskrift om offentlige anskaffelser § 24-4 (3).

Entreprenøren skal til enhver tid holde byggherren orientert om kontaktopplysninger til underleverandørene sine og hvem som har signaturrett for disse.

Alle avtaler entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

6.2 Sanksjoner

Brudd på ovennevnte plikter gir byggherren rett til å kreve at forholdet rettes opp, om nødvendig ved skifte av underentreprenøren, innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Det samme gjelder dersom opplysningene i skatteattest viser at underentreprenøren ikke har oppfylt sine forpliktelser overfor skattemyndighetene. Omkostningene som følge av hevning av underentreprenørens avtale, skal bæres av entreprenøren.

Ved mislighold av ovennevnte plikter eller NS 8406 pkt 12, kan byggherren nekte den aktuelle underentreprenøren og dennes ansatte tilgang til byggeplassen.

Vesentlig mislighold av ovennevnte plikter kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving.

Alle avtaler entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

7 Forhold på byggeplassen (tillegg til NS 8406 pkt 13)

7.1 Internkontroll. Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA)

Entreprenøren skal følge den til enhver tid gjeldende arbeidsmiljølov med tilhørende forskrifter, byggherrens SHA-plan og byggherrens eller koordinators anvisninger.

Entreprenøren plikter å ha et internkontrollsystem iht. forskrift om systematisk helse- miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter.

Relevante deler av byggherrens SHA-plan skal innarbeides i, og følges opp gjennom, entreprenørens internkontroll. Innarbeidingen skal skje slik at SHA-planens bestemmelser kan identifiseres.

Med mindre annet er avtalt, skal all kommunikasjon mellom nøkkelpersoner i prosjektet foregå på norsk. Entreprenøren skal sørge for at arbeidstakerne han og eventuelle underleverandører benytter kan kommunisere på en slik måte at manglende kommunikasjon ikke utgjør en sikkerhetsrisiko, se for øvrig krav i SHA-planen.

Ved brudd på ovennevnte plikter har byggherren rett til å stanse arbeidene i den utstrekning byggherren anser det nødvendig.

Vesentlig mislighold av ovennevnte plikter kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving. Der slikt mislighold består i stadige brudd på pliktene, kan byggherren heve selv om entreprenøren retter forholdene. Byggherren kan på samme måte kreve at entreprenøren skifter ut underleverandører. Dette skal skje uten omkostninger for byggherren.

7.2 HMS-kort og ID

Alle arbeidstakere skal, lett synlig, bære gyldig HMS-kort utstedt av Arbeidstilsynet. Ordrebekreftelse med QR-kode kan aksepteres sammen med gyldig ID. Søknadsskjema eller annen dokumentasjon, aksepteres ikke som HMS-kort.

Alle skal fremvise gyldig legitimasjon ved inntakskontroll. For øvrig skal gyldig legitimasjon kunne fremvises på forespørsel fra byggherren, representanter som utfører kontroll på vegne av byggherren og representanter fra konrolletatene. Personer som ikke kan fremvise HMS-kort og gyldig legitimasjon, vil kunne bli bortvist fra byggeplassen.

7.3 Rapporteringsplikt til Skatteetaten Brukerdialog, utland (tidligere Sentralskattekontoret for utenlandssaker (SFU))

Kontrakt gitt til utenlandsk leverandør eller underleverandør, og alle arbeidstakere på slik kontrakt, skal rapporteres til Skatteetaten Brukerdialog, utland i henhold til skatteforvaltningsloven § 7-6.

Entreprenør er ansvarlig for at slik rapportering skjer i hele leverandørkjeden. Entreprenøren skal på forespørsel dokumentere at rapporteringsplikten er oppfylt ved kopi av innmeldingsskjema eller kvittering fra Altinn.

Eventuelt ansvar for skatter eller avgifter, gebyrer eller tvangsmulkt ilagt byggherren som følge av at entreprenøren ikke har overholdt sine forpliktelser etter dette punktet, er entreprenørens ansvar og skal betales av ham.

7.4 Krav til lønns- og arbeidsvilkår – sosial dumping

Entreprenøren er ansvarlig for at egne ansatte, ansatte hos underleverandører og innleide har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til:

- Forskrift om allmenngjort tariffavtale.
- Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter av 8. februar 2008 der denne kommer til anvendelse. På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal lønns- og arbeidsvilkårene være i henhold til landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Entreprenøren plikter på forespørsel å dokumentere lønns- og arbeidsvilkårene for egne arbeidstakere, arbeidstakere hos eventuelle underleverandører og innleide. Opplysningene skal dokumenteres ved blant annet kopi av arbeidsavtale, lønnsslipp, timelister og arbeidsgiverens bankutskrift. Dokumentasjonen skal være på personnivå og det skal fremgå hvem den gjelder. Entreprenøren plikter å gi byggherren innsyn i hvilke kontroller som er gjennomført i leverandørkjeden og resultat fra kontrollene. Alvorlige brudd som avdekkes i slike kontroller, skal uoppfordret meldes til byggherren, med beskrivelse av hvordan forholdene vil bli rettet opp.

Ved brudd på kravene til lønns- og arbeidsvilkår skal entreprenøren straks rette forholdet. Byggherren har rett til å holde tilbake et beløp tilsvarende ca. to ganger innsparingen for arbeidsgiveren, uavhengig av om arbeidstaker selv har fremmet krav mot sin arbeidsgiver. Tilbakeholdsretten opphører så snart retting etter foregående ledd er dokumentert.

Brudd på kravene til lønns- og arbeidsvilkår gir byggherren rett til å stanse arbeidene eller, i alvorlige eller gjentatte tilfeller, å heve kontrakten. Dette gjelder uavhengig av hvor i leverandørkjeden bruddet har skjedd. Retten til heving gjelder selv om entreprenøren retter forholdene. Dersom bruddet har skjedd i underleverandørleddet, herunder hos bemanningsforetak, kan byggherren også kreve at entreprenøren skifter ut underleverandøren. Dette skal skje uten omkostninger eller risiko for byggherren.

Manglende dokumentasjon på lønns- og arbeidsvilkår nevnt i punkt 7.4 første ledd likestilles med brudd på bestemmelsen og kan sanksjoneres av byggherren som om det forelå brudd.

Alle avtaler entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten, skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

7.5 Fast ansatte

Minimum 80% av kontraktarbeidet skal til enhver tid utføres av fast ansatte med reell stillingsprosent (minimum 80%). Innleid arbeidskraft anses ikke som fast ansatt etter denne bestemmelsen. Byggherren kan gjøre unntak fra kravet til 80 %, for eksempel der midlertidig ansatte erstatter fast ansatte som er i svangerskapspermisjon, er syke e.l.

Entreprenøren skal redegjøre for hvordan kravet vil bli oppfylt, samt jevnlig oversende rapporter som viser oppfylleelsesgraden. Alle avtaler entreprenøren inngår for utførelse av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

Byggherren kan stanse arbeidet for entreprenørens regning og risiko dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Alvorlige eller gjentakende brudd på denne bestemmelsen kan anses å være vesentlig mislighold av kontrakten.

7.6 Innleie fra bemanningsforetak

Som bemanningsforetak regnes virksomhet som har til formål å drive utleie av arbeidskraft.

Innleide arbeidstakere skal være ansatt med reell stillingsprosent (minimum 80 %) i bemanningsforetaket.

Ved bruk av innleid arbeidskraft i henhold til arbeidsmiljølovens § 14-12 (2), skal entreprenøren fremlegge dokumentasjon på at det er inngått gyldig avtale om tidsbegrenset innleie med tillitsvalgte som til sammen representerer et flertall av den arbeidstakerkategori innleien gjelder.

Ved innleie skal det være fast ansatte faglærte arbeidere fra entreprenøren på alle arbeidslag til enhver tid.

Ved bruk av innleid arbeidskraft fra bemanningsforetak, gjelder arbeidsmiljølovens § 14-12 a om likebehandling av lønns- og arbeidsvilkår.

Alle avtaler entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten, skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

Der byggherren påpeker brudd på bestemmelsene om innleie hos entreprenøren eller dennes underentreprenører, skal entreprenøren straks sørge for å rette forholdet.

Dersom entreprenøren ikke retter forholdet kan byggherren stanse arbeidene for entreprenørens regning og risiko. I alvorlige eller gjentatte tilfeller kan byggherren også heve kontrakten.

7.7 Forbud mot kontant betaling

Lønn og annen godtgjørelse til egne ansatte, ansatte hos underleverandører og innleide skal utbetales til konto i bank, uten kostnader for den ansatte.

For å motvirke svart økonomi og for å sikre sporbarhet i transaksjoner, skal all betaling leverandører foretar for kjøp til Statsbygg foretas med elektronisk betalingsmiddel. Leverandørene skal derfor f. eks ikke kunne kjøpe byggevarer med kontanter.

7.8 Ytre miljø - Tropisk tømmer og fredet skog

Som følge av at byggherren ikke skal ha regnskogmateriale eller materiale fra fredet skog i sine bygg eller på sine byggeplasser, og som følge av manglende pålitelige sertifiseringsordninger for trevirke, skal entreprenøren planlegge og utføre kontraktarbeidet slik at tropisk trevirke ikke blir benyttet eller forefinnes på byggeplass.

Entreprenøren kan søke byggherren om unntak fra dette. Vedlagt søknaden skal følge dokumentasjon fra pålitelig, uavhengig tredjepart om opprinnelsesland og tresort, samt forsikring om at trevirket ikke kommer fra regnskog eller fredet skog. Byggherren avgjør etter eget skjønn om unntak skal gis, og gjør særskilt oppmerksom på at unntak ikke kan påregnes.

Aksept av entreprenørens tilbud anses ikke som et meddelt unntak etter denne bestemmelse.

Dersom det på tross av bestemmelsene ovenfor, i kontraktsarbeidet eller på byggeplass, finnes eller kan finnes trevirke fra regnskog, fredet skog eller tropisk trevirke som ikke er godkjent av byggherren, er dette å anse som en mangel som kan kreves rettet for entreprenørens regning, uavhengig av kostnadene ved slik retting. Byggherren kan i tillegg kreve dekket sitt tap som følge av mangelen. For øvrig gjelder kontraktens misligholdssanksjoner.

7.9 Ytre miljø - Isolerglassruter, miljøskadelige stoffer og kjemikalier, avfallsregnskap

Byggherren kan kreve dagmulkt av entreprenøren dersom han misligholder sine plikter mht

- a) å sikre at leverandører av isolerglassruter til byggeprosjektet deltar i et retursystem for kasserte PCB-holdige isolerglassruter, jf. avfallsforskriften av 01.06.04 nr. 930 kapittel 14
- b) miljøskadelige stoffer og kjemikalier, jf. krav i Miljøoppfølgingsplanen (MOP)

Dersom entreprenøren er hovedentreprenør kan byggherren i tillegg kreve dagmulkt dersom han misligholder sine plikter mht

- c) levering av avfallsrapporterplan, jf. Bok 0, MOP, Statsbyggs mal for avfalls-rapportering og hovedentreprenørens prisbærende poster.

For punkt a) til c) ovenfor vil dagmulkt først være aktuelt dersom forholdet ikke er rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren.

Mulken løper fra fristens utløp til forholdets opphør. Mulken per hverdag skal utgjøre én promille av kontraktssummen, men ikke mindre enn NOK 1.500. Mulken skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt for forsinkelse.

Unnlatelse av å rette forholdet innen fristens utløp anses som vesentlig mislighold og kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving i en periode på 1 måned etter fristens utløp.

For mislighold av ovennevnte plikter der misligholdet ikke kan rettes, påløper en bot på NOK 10.000 per mislighold.

7.10 Ytre miljø - Mangelfull avfallshåndtering

Dersom prosjektets og myndighetenes krav til avfallshåndtering ikke nås (se Bok 0 og Miljøoppfølgingsplanen (MOP)), kan byggherren fastsette en mulkt oppad begrenset til NOK 150.000, som fordeles på entreprenørene i prosjektet etter byggherrens skjønn. Medfører ikke-oppfyllelse av kravene at Statsbygg ilegges tvangsmulkt, jf. avfallsforskriften § 19-6, vil differansen mellom tvangsmulken og NOK 150.000 også fordeles på entreprenørene etter byggherrens skjønn.

7.11 Ytre miljø - Pliktig medlemskap i returordning for emballasje

En norsk entreprenør (merverdiavgiftsregistrert i Norge) skal senest ved kontraktsinngåelsen fremlegge dokumentasjon (medlemsbevis fra Grønt Punkt Norge AS eller tilsvarende ordning) for at han er medlem i en miljømessig forsvarlig returordning for sluttbehandling av emballasje eller oppfyller forpliktelsen gjennom tilsvarende egen returordning. Dersom entreprenøren er av den oppfatning at han ikke kommer til å benytte emballasje, skal han senest ved kontraktsinngåelsen sende en skriftlig erklæring til byggherren om dette.

7.12 Bytte av nøkkelpersonell

Entreprenøren kan ikke uten byggherrens skriftlige samtykke skifte ut sin prosjektleder, anleggsleder eller personer som ble evaluert i forbindelse med tildeling av kontrakten eller avtalt som erstatning for slik person. Byggherren kan bare nekte samtykke dersom han har saklig grunn. Byggherren skal svare innen rimelig tid etter han har mottatt forespørsel om samtykke. Ved bytte av personell kan byggherren i rimelig utstrekning kreve kostnadsfri overlapping.

Dersom slikt personell, uten skriftlig samtykke skiftes ut, på tross av at byggherren har saklig grunn til å nekte, betales en dagmulkt på NOK 10.000 per dag. Dette gjelder ikke dersom forholdet rettes innen en rimelig frist fastsatt av byggherren. Dagmulkt påløper uansett ikke der oppdragsgiver har unnlatt å påberope seg kontraktsbrudd uten ugrunnet opphold etter at han ble kjent med personskiftet.

Samlet dagmulktsansvar etter denne bestemmelse er begrenset til 10% av kontraktssummen, maksimalt NOK 300.000. Mulkten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt for forsinkelse.

8 Forhold på byggeplassen (tillegg til NS 8406 pkt 13)

Modellbasert prosjektering og papirløs byggeplass

Entreprenøren skal basere all sin planlegging og produksjon på bygningsinformasjonsmodeller (BIM) og digitale tegninger fra byggherren, jf NS 8406 pkt 18.1. Papirtegnninger skal ikke forekomme på byggeplassen.

Entreprenørens prosjektering

Entreprenørens prosjektering omfattes av byggherreforskriftens §17, og grensesnitt mot andre prosjekterende skal ivaretas.

9 Kontroll og prøving (NS 8406 pkt 14)

9.1 Innsynsrett

Byggherren, eller den som er bemyndiget av byggherren, skal ha rett til innsyn i entreprenørens kvalitets-, internkontroll- (HMS) og miljøstyringssystem og de deler av styringssystemet for øvrig og regnskap, som kan ha betydning for entreprenørens oppfyllelse av kontrakten.

Innsynsretten omfatter revisjon ved intervjuer, inspeksjon, kontroll og dokumentgjennomgåelse. Entreprenøren skal vederlagsfritt yte rimelig assistanse ved slikt innsyn. Innsynsretten er begrenset til tre år etter at siste betaling har funnet sted.

Entreprenøren skal sikre at byggherren har tilsvarende innsynsrett hos entreprenørens direkte og indirekte underleverandører/kontraktsmedhjelpere, med mindre leveransen har en klart underordnet betydning for entreprenørens evne til å oppfylle sine forpliktelser overfor byggherren.

9.2 StartBANK

Entreprenøren skal ved kontraktsinngåelse være registrert i StartBANK.

Underentreprenører og bemanningsforetak som medvirker til å oppfylle kontrakten må være registrert i StartBANK. Registreringen må være fullført før virksomheten gis tilgang til byggeplassen.

Entreprenøren plikter å sørge for at informasjonen og dokumentasjonen i StartBANK til enhver tid er oppdatert. StartBANK medlemskapet skal inkludere SKAV-fullmakt.

9.3 Registrering av leverandører og egenrapportering om seriøsitet

Entreprenøren og hans underleverandører, herunder bemanningsforetak, plikter å fylle ut byggherrens skjema *Egenrapportering av leverandør* og laste det opp i byggherrens system for elektroniske oversiktslister. Registrering av leverandører i systemet kan ta inntil to uker. Ansatte hos leverandøren skal ikke gis adgang til byggeplass før leverandøren har status godkjent og de ansatte er forhåndsregistrert i systemet. Byggherren er ikke ansvarlig for eventuelle forsinkelser og andre ulemper ved manglende adgang til byggeplass, med mindre registreringsprosessen tar mer enn to uker, og dette ikke kan lastes entreprenøren.

Brudd på ovennevnte plikter medfører at arbeidstakere fra entreprenør, underleverandør eller bemanningsforetak, som ikke er godkjent i byggherrens system for elektroniske oversiktslister, kan nektes adgang eller bli bortvist fra byggeplassen. Dersom byggherren avdekker at entreprenøren eller noen av hans underentreprenører har startet arbeider på byggeplass uten at leverandøren har status godkjent i byggherrens system for elektroniske oversiktslister, kan byggherren ilegge entreprenøren en bot på kr 10 000 pr entreprenør dette gjelder.

Entreprenøren plikter å påse at alle arbeidstakere registrerer seg inn og ut av byggeplassen i tråd med det til enhver tid gjeldende regelverk og rutiner på den aktuelle byggeplassen. Dersom byggherren ved tilstedekontroller avdekker manglende inn-/utregistrering og/eller manglende forhåndsregistrering av personell i systemets mannskapliste, kan byggherren ilegge entreprenøren bot på kr 1 000 pr dag og pr person dette gjelder.

9.4 Byggherrens rett til å innhente opplysninger (Utvidet skatteattest)

Byggherren skal ha fullmakt fra entreprenør og underleverandør(er) til et ubegrenset antall ganger å innhente opplysninger om de forhold som er angitt i fullmakt til innhenting av opplysninger om skatte- og avgiftsforhold mm. Fullmakten finnes her: https://dok.statsbygg.no/wp-content/uploads/2021/08/fullmakt_skatteetaten.pdf.

De rettigheter og plikter som fremgår av fullmakten, skal gjelde i 4 år fra signering av fullmakten, og fullmakten skal være generell for Statsbygg.

10 Fremdriftsplan (NS 8406 pkt 17)

Entreprenøren skal innen seks uker etter kontraktsinngåelse ha utarbeidet en fremdriftsplan.

11 Endringer. Forsinkelser og svikt ved byggherrens medvirkning (NS 8406 pkt 19)

11.1 Retten til å pålegge entreprenøren endringer (NS 8406 pkt 19.1)

Byggherren kan ikke pålegge entreprenøren endringer utover 25% netto tillegg til kontraktssummen.

11.2 Endringsarbeid der det ikke er gitt endringsordre (NS 8406 pkt 19.3)

Byggherren stiller ikke sikkerhet.

12 Partenes krav på vederlagsjustering (NS 8406 pkt 22.1)

Følgende standardiserte bestemmelser gjelder for vederlagsjustering for kapitalytelser, rigging, drift, nedrigging:

12.1 Regulering i uendret byggetid

Hvis prisen på netto vederlagsjusteringer, som følge av forhold beskrevet i NS 8406 pkt 22.1, ikke overstiger 10% av kontraktssum, gis det ingen kompensasjon.

Overstiger prisen på netto vederlagsjusteringer 10% av kontraktssummen, gis det kompensasjon etter følgende formel:

$$\frac{0,5 A (B - 1,1 C)}{C}$$

A = avtalt pris på opprinnelig rigg- og driftskapittel eks mva

B = kontraktsverdi av utført arbeid på tidspunktet for opprinnelig sluttfrist eks mva

C = opprinnelig kontraktsbeløp (kontraktssum eks mva)

Ved utregning av kontraktsverdi av utført arbeid på tidspunktet for opprinnelig sluttfrist eks. mva. (B), skal det ikke tas hensyn til

- regulering av kontraktssummen pga. lønns- eller prisstigning,
- utbetaling av påslag pga. administrasjon av sideentreprenører eller tiltransport av entrepriser/leverandørkontrakter,
- avbestillingserstatning,
- endringsarbeid som gjøres opp inklusive rigg/drift, og
- kompensasjon for økt rigg og drift i endret byggetid.

Reguleringsbeløp ifølge denne bestemmelse, lønns- og prisreguleres etter indeks som angitt i tilbudsskjemaet, regnet i måneder fra tilbudsdato til tyngdepunkt for produksjon i byggetiden.

12.2 Regulering i forlenget byggetid

Har entreprenøren krav på fristforlengelse etter NS 8406 pkt 19, jf. pkt 22.5, skal vederlagsjustering for kapitalytelser, rigging, drift og nedrigging kompenseres etter følgende formel:

$$\frac{0,7 A (Z)}{Y}$$

A = avtalt pris på opprinnelig rigg- og driftskapittel eks mva

Y = opprinnelig avtalt byggetid (med byggetid menes tiden fra oppstart byggeplass (dersom dato for dette er angitt i konkurransegrunnlaget gjelder denne, hvis ikke gjelder dato for første tilrigging på byggeplass) til opprinnelig avtalt oppstart prøvedrift (opprinnelig avtalt overtakelsesdato dersom ingen prøvedrift er avtalt)

Z = forlengelse utover opprinnelig byggetid

Dersom fristforlengelse kun er gitt for deler av arbeidene, skal A reduseres forholdsmessig.

Reguleringsbeløp ifølge denne bestemmelse, lønns- og prisreguleres etter indeks som angitt i tilbudsskjemaet, regnet i måneder fra tilbudsdato til tyngdepunkt for produksjon i byggetiden.

13 Fakturering og betaling (NS 8406 pkt 23.3)

13.1 Generelt

Faktura og kreditnota skal sendes elektronisk til Statsbyggs fakturamottak i samsvar med standarden Elektronisk handelsformat (EHF), fastsatt av Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet. Faktura og kreditnota skal formidles via aksesspunkt i meldingsformidlerinfrastrukturen som forvaltes av DIFI.

13.2 Forskudd

Et eventuelt avtalt forskudd til entreprenøren vil ikke bli utbetalt før godkjent sikkerhet er stillet, jf. Blankett 4 - NS 8406 Bankgaranti for kontraktsforskudd.

13.3 Utenlandske entreprenører, import og merverdiavgift mv

Arbeid på fast eiendom anses som stedbundne tjenester i merverdiavgiftslovens forstand. Den utenlandske entreprenøren skal derfor stå som importør av alle innsatsvarer og tjenester nødvendig for å oppfylle kontrakten. Den utenlandske entreprenøren er forpliktet til å registrere seg for merverdiavgift i Norge (Merverdiavgiftsregisteret) rett etter kontraktsinngåelse for å kunne sende faktura i hht. norske krav. Norsk merverdiavgift skal faktureres sammen med hovedkravet, og ikke i egen faktura. Milepælfaktura som etter avtalen skal faktureres før selve byggearbeidet starter, skal også inkludere merverdiavgift. Mal for customs invoice/commercial invoice, som vil bli formidlet fra byggherren, skal benyttes.

14 Overtakelse (NS 8406 pkt 24)

14.1 Prøvedrift

For de enkelte entrepriser vil det i beskrivelsens prispåbærende poster fremgå hvilke anlegg eller deler av anlegg som skal ha prøvedriftsperiode. Med prøvedriftsperiode menes et avtalt tidsrom hvor tekniske anlegg og installasjoner (heretter samlet kalt tekniske anlegg) prøves under normale driftsforhold, innbefattet samkjøring og hvis nødvendig, integrert systemtesting med andre tekniske anlegg, og hvor byggherren i prøvedriftstiden har slik disposisjonsrett som nevnt nedenfor.

Prøvedriftsperiodens varighet er 6 måneder dersom ikke annet er spesifisert for den enkelte entreprise.

Oppstart av prøvedriftsperiode skjer før overtakelse, men etter avholdt og godkjent ferdigbefaring og når funksjonsprøver er ferdig og kontrollert (ferdigstilling). For ferdigbefaringen og rett til å nekte å godkjenne ferdigbefaringen, gjelder reglene for overtakelsesforretning i NS 8406 pkt 24.1 til 24.3 og 24.5, med endringer som nevnt i Entreprioseboka punkt 14, tilsvarende. Byggherren skal ha mottatt fullstendig utkast til FDV-dokumentasjon og avtalt opplæring skal ha funnet sted, før prøvedriftsperioden kan starte.

Oppstart av prøvedriftsperioden innebærer følgende:

- a. Byggherren får rett til å ta de tekniske anlegg og resten av kontraktsarbeidet i bruk.
- b. Risikoen for kontraktsarbeidet går over fra entreprenøren til byggherren, jf. NS 8406 pkt 10.

Prøvedrift har følgende hensikt:

- Kontrollere at anlegg fungerer tilfredsstillende
- Vise at funksjoner og anlegg er stabile over tid
- Etterkontrollere og justere (regulerings)funksjoner basert på driftserfaring

- Kontrollere at anlegg for øvrig er i henhold til kontraktens funksjonskrav
- Gi driftspersonell opplæring og driftserfaring sammen med entreprenøren/leverandørene av de enkelte anlegg
- Rette feil og mangler som avdekkes i prøvedriftsperioden.

14.2 Justering av prøvedriftsperiodens lengde

Entreprenøren skal, i samråd med byggherren og øvrige leverandører/entreprenører, ha anledning til å ta de tekniske anlegg ut av drift i kortere perioder for utbedring eller reparasjon mot tilsvarende forlengelse av prøvedriftsperioden.

Dersom byggherren kan påvise at de tekniske anlegg ikke oppfyller kontraktens funksjonskrav sammenhengende i de fire siste ukene av prøvedriftsperioden, eller dersom prøvedriftsperioden av annen årsak ikke har fungert etter sin hensikt i samme periode, forbeholder byggherren seg retten til å kreve prøvedriftsperioden forlenget inntil disse krav er oppfylt. En slik forlengelse av prøvedriftsperioden gir ikke entreprenøren grunnlag for tilleggskrav.

14.3 Overtakelse

Overtakelsesforretning skal holdes i rimelig tid etter utløpet av prøvedriftsperioden. Overtakelse av kontraktsarbeidene skjer først etter utløpet av prøvedriftsperioden og gjennomført overtakelsesforretning.

15 Overtakelsesforretning (NS 8406 pkt 24.1)

NS 8406 pkt 24.1 får følgende tilføyelse:

Vedlagt innkalling til overtakelsesforretning skal følge et dokument hvor det fremgår at entreprenøren har sluttbefart egne arbeidere og hvilke mangler han noterte seg på befaringen. På overtakelsesforretningen skal entreprenøren overlevere dokumentet på ny, med kvittering for at manglene er utbedret.

Entreprenøren skal i rimelig tid varsle om innregulering, prøving eller lignende som skal foretas av tekniske anlegg og installasjoner. Av varselet skal det fremgå hvilke forutsetninger som må være oppfylt for at prøving eller lignende skal kunne gjennomføres. Er det nødvendig at sideentreprenører har gjort bestemte tiltak, eller må sideentreprenører medvirke til prøvene, skal dette fremgå av varselet.

16 Sluttoppstilling med slutfaktura (NS 8406 pkt 25.1)

Innsendt slutfaktura og sluttoppstilling kan ikke korrigeres, med unntak av det som følger av NS 8406 pkt 25.1 fjerde ledd annen setning.

17 Forsinkelse (NS 8406 pkt 26)

17.1 Dagmulktbelagte frister (NS 8406 pkt 26.1)

Dersom entreprenøren har fått dagmulkt på delfristen for oppstart prøvedrift, skal dette dagmulktbeløpet gå til fradrag i dagmulkten som påløper ved overskridelse av sluttfristen.

Entreprenørens frist til å utarbeide og fremlegge fremdriftsplan etter NS 8406 pkt 17 og Entrepriseboka punkt 10, er dagmulktbelagt. Det samme er frist for igangsetting av arbeid på

byggeplass, frister for overlevering av FDV-dokumentasjon, samt eventuell frist for oppstart prøvedrift.

17.2 Dagmulkens størrelse (NS 8406 pkt 26.3)

Dagmulkten, ved overskridelse av fristen for utarbeidelse av fremdriftsplan i Entreprenorboka punkt 10, fristen for igangsetting av arbeid på byggeplass og frister for overlevering av FDV-dokumentasjon, er NOK 1.500 per hverdag.

Dagmulkten ved overskridelse av frist for oppstart prøvedrift er 1 promille av hele kontraktssummen.

18 Oppsigelse (tillegg till NS 8406)

Byggherren kan si opp kontrakten uten å betale erstatning i de tilfeller som er nevnt i forskrift om offentlige anskaffelser § 28-3.

19 Bruk av dokumenter (tillegg til NS 8406)

Byggherren har rett til å gjøre datarapport fra grunnundersøkelser tilgjengelige for allmennheten.

20 Misligholdt kontraktsforpliktelse - konsekvens for senere konkurranser (tillegg til NS 8406)

Brudd på pliktene i denne kontrakten vil kunne bli nedtegnet og få betydning i senere konkurranser, enten i kvalifikasjons- eller tildelingsomgangen.

21 Reklame og kontakt med media (tillegg til NS 8406)

21.1 Reklame

Dersom entreprenøren eller dennes leverandører/underentreprenører for reklameformål eller på annen måte ønsker å gi offentligheten informasjon om oppdraget, utover å oppgi oppdraget som generell referanse, skal dette forelegges og godkjennes av byggherren på forhånd.

Det er ikke tillatt til å drive reklame eller PR for eget firma på byggeplass eller på byggeplasskilt.

21.2 Kontakt med media

All kontakt med media skal håndteres av byggherren.

22 Tvister (NS 8406 pkt 31)

For kontrakter der anleggsstedet er i utlandet, avtales Oslo tingrett som verneting.

Tvister behandles alltid etter norske prosessuelle og materielle regler.

DEL II

SPESIELLE KONTRAKTSBESTEMMELSER

For det tilfelle at Statsbygg har unnlatt å velge ett av flere alternative formuleringer i de spesielle kontraktsbestemmelser, gjelder alternativ 1.

23 Etisk handel (tillegg til NS 8406 kap 12)

Alternativ 1: Entreprenøren skal under hele kontraktperioden overholde kravene angitt nedenfor. Kravene bygger på FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter¹ med aktsomhetsvurderinger som metode². Begge rammeverkene anbefaler aktsomhetsvurderinger som foretrukket metode for å kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan virksomheter håndterer eventuell negativ påvirkning på arbeidstaker- og menneskerettigheter i egen virksomhet og i leverandørkjeden.

Dersom entreprenøren bruker underleverandører for å oppfylle kontrakten, er entreprenøren forpliktet å videreføre og bidra til etterlevelse av kravene i leverandørkjeden.

23.1 Overholdelse av internasjonale konvensjoner og arbeidsmiljølovgivningen i produksjonsland

Varer og materialer som leveres i denne kontrakten skal være fremstilt under forhold som er i overensstemmelse med kravene angitt nedenfor. Kravene gjelder i entreprenørens egen virksomhet og i leverandørkjeden. Kravene omfatter:

- ILOs kjernekonvensjoner om tvangsarbeid, barnearbeid, diskriminering, fagforeningsrettigheter og retten til kollektive forhandlinger: nr. 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 og 182³.
 - Der hvor konvensjon 87 og 98 er begrenset ved nasjonal lov, skal arbeidsgiveren legge til rette for, og ikke hindre alternative mekanismer for fri og uavhengig organisering og forhandling.
- FNs barnekonvensjon, artikkel 32⁴.
- Arbeidsmiljølovgivningen i produksjonsland⁵. Av særlige relevante forhold fremheves 1) lønns- og arbeidstidsbestemmelser, 2) helse, miljø og sikkerhet, 3) regulære ansettelsesforhold, inklusive arbeidskontrakter, samt 4) lovfestede forsikringer og sosiale ordninger.

Der hvor internasjonale konvensjoner og nasjonal lovgivning omhandler samme tema, skal den høyeste standarden alltid gjelde.

23.2 Policy og rutiner for aktsomhetsvurderinger

For å sikre etterlevelse i punkt 23.1, samt for å forebygge og håndtere eventuelle avvik fra kravene, skal entreprenøren senest innen 6 måneder etter kontraktsinngåelse, ha policyer og rutiner på plass for aktsomhetsvurdering. Det betyr at entreprenøren skal kartlegge,

¹ https://www.ohchr.org/documents/publications/GuidingprinciplesBusinessshr_eN.pdf

² Kontraktvilkåret er avgrenset til å omhandle menneske- og arbeidstakerrettigheter. OECD har utarbeidet en veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv. Denne omhandler også andre tema, som blant annet miljø, antikorrupsjon og forbrukerinteresser. Les mer om aktsomhetsvurderinger her: <https://www.responsiblebusiness.no/oecd-sektorveiledere/metoden-aktsomhetsvurdering/>

³ <https://www.fn.no/tema/arbeidsliv/arbeidsliv>

⁴ <https://www.fn.no/om-fn/avtaler/menneskerettigheter/barnekonvensjonen>

⁵ Her menes alle produksjonsland i leverandørkjeden der utvinning og produksjon av råvare og/eller komponent/halvfabrikata og/eller ferdigvare, inklusive distribusjon og transport, skjer.

forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan de håndterer risiko for negativ påvirkning på kravene i punkt 23.1, og retter opp skade. I tråd med metoden for aktsomhetsvurderinger skal interessenter, særlig berørte rettighetshavere, involveres. Alvorlig risiko, uavhengig av hvor i leverandørkjeden risikoen er, prioriteres først. Entreprenørens aktsomhetsvurderinger skal omfatte:

- En eller flere offentlig tilgjengelige policys, vedtatt av styret. Innholdet skal som minimum omfatte en forpliktelse til å etterleve kravene i punkt 23.1, i egen virksomhet og i leverandørkjeden. En eller flere ansatte på ledelsesnivå skal ha ansvar for etterlevelse og rapportering om arbeidet med aktsomhetsvurderinger til styret. Entreprenøren skal ha rutiner for formidling og regelmessig oppfølging av slik policy i egen virksomhet og i leverandørkjeden.
- Rutiner for å utføre regelmessige risikoanalyser i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Det innebærer å kartlegge og vurdere risiko for brudd på kravene i punkt 23.1.
- Rutinen(e) skal beskrive hvilke tiltak leverandørene vil iverksette for å stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning og skade på kravene i punkt 23.1.
- Entreprenøren skal redegjøre for rutiner for å overvåke at tiltakene blir gjennomført og har effekt.
- Entreprenøren skal kunne vise til offentlig tilgjengelig informasjon om arbeidet med aktsomhetsvurderinger i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Dette omfatter hvordan risiko for brudd på kravene i punkt 23.1, og eventuell skade i egen virksomhet og i leverandørkjeden, er håndtert.
- Dersom entreprenøren har forårsaket, eller medvirket til skade, skal dette håndteres ved å sørge for eller samarbeide om å rette opp skaden og yte erstatning til skadelidende.

23.3 Kontraktoppfølging

Entreprenøren skal sikre at kravene i punkt 23.1 og 23.2 etterleves i egen virksomhet og i leverandørkjeden.

Dersom entreprenøren blir klar over forhold i strid med punkt 23.1 og 23.2 i leverandørkjeden, skal entreprenøren rapportere dette til byggherren uten ugrunnet opphold.

Byggherren kan kreve at etterlevelse dokumenteres ved en eller flere av følgende tiltak⁶:

- Fremvise vedtatte policys og rutiner, jf. punkt 23.2.
- Fremvise en oversikt over produksjonsheter i leverandørkjeden, inkludert kontraktopplysninger, for utvalgte risikoprodukter, og/eller -komponenter og/eller -råvarer, bestemt av byggherren. Byggherren angir hvilke produkter og hvilken del av leverandørkjeden.
- Besvare egenrapportering senest seks uker etter utsendelse fra byggherren, med mindre byggherren har satt en annen frist.
- Fremvise gjennomført risikoanalyse, og rapportere om oppfølging og håndtering av funnene.
- Delta i oppfølgingssamtale(r) med byggherren, og eventuelt andre relevante interessenter.
- Fremvise rapport(er) relevant for kravene i punkt 23.1. Rapport(ene) skal komme fra uavhengig part.
- Kontroll og revisjon av kravene i punkt 23.1 og 23.2 hos entreprenøren.
- Kontroll og revisjon av kravene i punkt 23.1 og 23.2 i leverandørkjeden.

⁶ Tiltakene kan gjennomføres av byggherren, den byggherren bemyndiger eller av en offentlig enhet som byggherren samarbeider med. Ved kontroll plikter Leverandør å fremskaffe kontaktopplysninger. Disse behandles i overensstemmelse med offentliglova

Byggherren forbeholder seg retten til å dele revisjonsrapportene med andre offentlige virksomheter, som også vil omfattes av taushetsplikten i forvaltningsloven.

23.4 Sanksjoner

Ved brudd på punkt 23.1-23.3, eller om det foreligger mangler i dokumentasjonen, gjelder sanksjonsbestemmelser i kontrakten med følgende tillegg og presiseringer;

Byggherren kan:

- Kreve retting: Entreprenøren skal fremlegge en tiltaksplan for når og hvordan kontraktsbruddene skal rettes. Tiltakene skal være rimelige sett i forhold til bruddenes art og omfang. Tiltaksplanen skal fremlegges innen fire uker. Ved vesentlig kontraktsbrudd kan byggherren sette en kortere frist. Byggherren skal godkjenne tiltaksplanen, og dokumentasjon av rettelser.
- Iverksette midlertidig stans i hele eller deler av leveransen når entreprenøren ikke oppfyller kravet om å fremlegge tiltaksplan eller tiltaksplanen ikke blir overholdt. Under stans vil ikke erstatningskjøp som foretas hos annen entreprenør anses som kontraktsbrudd.
- Kreve at entreprenøren bytter underleverandør ved vesentlige kontraktsbrudd, gjentakende alvorlige brudd eller hvis tiltaksplanen ikke blir overholdt. Dette skal skje uten kostnad for byggherren.
- Heve kontrakten: Ved vesentlige kontraktsbrudd, gjentakende alvorlige brudd eller hvis tiltaksplanen ikke blir overholdt.

- Alternativ 2: Basert på risikovurdering og Statsbyggs interne retningslinjer stilles det ikke spesielle krav til etisk handel i denne anskaffelsen. Statsbygg forbeholder seg likevel innsynsrett i leverandørkjeden hvis Statsbygg i løpet av kontraktsperioden blir kjent med forhold som endrer dette risikobildet.

Ved endret risikobilde plikter entreprenøren å iverksette egnede tiltak for å stanse, forebygge eller begrense negative konsekvenser av endret risikobilde, samt gjenopprette og utbetale erstatning der dette er påkrevd.

24 Forhold på byggeplassen (tillegg til NS 8406 pkt 13)

- Alternativ 1: NS 8406 gjelder slik den står mht utførelsen av kritiske oppgaver.
- Alternativ 2: Byggherren krever at følgende bestemte kritiske oppgaver kun skal utføres av fagarbeidere:

25 Mengdekontroll (NS 8406 pkt 23.2)

- Alternativ 1: Kontroll av konkurransegrunnlagets mengder skal skje innen 3 uker fra avtaleinngåelsen.
- Alternativ 2: Entreprenøren skal foreta mengdekontroll og gis frist til [.....dato.....] med å kontrollere de i tilbuds- eller konkurransegrunnlaget angitte mengder.
- Alternativ 3: Entreprenøren skal ikke foreta mengdekontroll.

26 Fakturering og betaling (NS 8406 pkt 23.3)

- Alternativ 1: NS 8406 pkt 23.3 gjelder slik den står.
- Alternativ 2: Det fastsettes følgende særskilte bestemmelse om avdragsbetaling:
.....
.....
.....
.....

27 Opsjoner (tillegg til NS 8406)

- Alternativ 1: Utløsning av opsjoner etter kontraktsinngåelse, medfører ingen endring av kontraktsbestemmelsene.
- Alternativ 2: Utløsning av opsjoner etter kontraktsinngåelse, medfører følgende endring:
- Endringsadgangen øker slik at byggherren i tillegg til endringene omtalt i NS 8406 pkt 19.1 og Entreprenseboka punkt 11.1, kan pålegge entreprenøren 25% netto tillegg til opsjonsprisen eks mva. Tillegget må relatere seg til opsjonen.
 - Entreprenørens sikkerhetsstillelse, jf NS 8406 pkt 8, må økes tilsvarende 10% av opsjonsprisen eks mva.
 - Grunnlaget som dagmulkten skal beregnes av, jf. NS 8406 pkt 26.3, økes med opsjonsprisen eks mva.
 - Grunnlaget som innestående skal beregnes av, jf. NS 8406 pkt 25.3, økes med opsjonsprisen eks mva.

28 Lærlingeklausul

- Alternativ 1:

28.1 Plikt til bruk av lærling

Det er et krav at lærlinger skal delta i utførelsen av kontraktarbeidet. Kravet kan oppfylles av entreprenøren eller en eller flere av hans underentreprenører.

Arbeidstimene utført av en eller flere lærlinger, jf opplæringslova § 4-1, skal utgjøre minimum 5 % av arbeidede timer i utførende fag (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, elektrofag, samt anleggsgartnerfaget) på prosjektet regnet frem til overtakelse.

Utenlandske entreprenører kan oppfylle lærlingekravet ved å benytte lærlinger som er tilknyttet offentlig godkjent lærlingeordning i Norge eller tilsvarende ordning i opprinnelseslandet. Dersom opprinnelseslandet ikke har en lærlingordning, kan kravet oppfylles ved å benytte praksiselev fra en opplæringsordning i opprinnelseslandet..

Entreprenøren skal ved oppstart, og på anmodning under gjennomføringen av kontraksarbeidet, sannsynliggjøre at kravene vil bli oppfylt. Hvis ikke annet er avtalt, skal entreprenøren før oppstart på byggeplass levere en bemanningsplan hvor det synliggjøres hvor og når han planlegger å bruke lærlinger, samt navn og kontaktinformasjon til denne/disse. Byggherren skal varsles om eventuelle avvik fra planen. Ved kontraktsavslutning skal det fremlegges oversikt over antall lærlingetimer. Timelister skal fremlegges på anmodning.

Lærlinger skal lønnes etter gjeldende tariffavtale. For øvrig skal lærlinger ha samme arbeidsvilkår og goder som fast ansatte i virksomheten.

Dersom arbeidene ikke er egnet for bruk av lærlinger ut fra arbeidets art og helse, miljø og sikkerhet, kan byggherren tillate at prosentkravene ovenfor fravikes. Entreprenøren anses dessuten å ha oppfylt krav om bruk av lærling dersom ett av unntakene i forskrift om plikt til bruk av lærling i offentlige kontrakter av 17.12.2016 § 9 kommer til anvendelse.

28.2 Sanksjoner

Byggherren kan holde tilbake inntil 5 promille av kontraktssummen dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren.

Dersom kravet om 5%, jf. punkt 28.1 annet ledd, ikke er nådd ved overtakelse, ilegges en bot på 5 promille av kontraktssummen. Boten reduseres forholdsmessig dersom arbeidstidene utført av lærlinger utgjør 4% eller mer av arbeidstidene på prosjektet. Boten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt for forsinkelse og annen dagmulkt etter kontrakten.

Alternativ 2: Det gjelder ingen lærlingeklausul for denne kontrakt.

29 Faglærte håndverkere

Alternativ 1:

I kontrakten skal minimum 40% av arbeidede timer utføres av personer med fag- eller svennebrev. Ikke-nordiske fag- eller svennebrev må være godkjent av NOKUT for å regnes med.

Alle avtaler entreprenøren inngår om utførelse av arbeid under denne kontrakten, og der hovedtyngden av kontraktsarbeidet er bygg- og anleggsgagnene (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, samt anleggsgartnerfaget), skal inneholde tilsvarende krav.

Entreprenøren skal, før byggearbeidene starter, redegjøre for hvordan kravet vil bli oppfylt, samt jevnlig oversende rapporter som viser oppfylleelsesgraden.

Dersom entreprenøren ikke kan sannsynliggjøre at kravet vil bli oppfylt, må entreprenøren iverksette tiltak. En forpliktende plan skal fremlegges for byggherren snarest mulig.

Dersom ansatte (unntatt lærlinger) hos entreprenør eller underentreprenør i løpet av kontraktsperioden består fagprøven og blir faglært, vil alle timene vedkommende har arbeidet på prosjektet bli godkjent som timer utført av faglærte. Tilsvarende gjelder for de tilfeller hvor NOKUT-godkjenning for en ansatt blir gitt i løpet av kontraktsperioden.

Byggherren kan stanse arbeidet for entreprenørens regning og risiko dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren.

Alternativ 2: Det stilles ikke særskilte krav til faglærte håndverkere for denne kontrakten.

30 Ytterligere avvik fra NS 8406/Avvik fra generelle kontraktsbestemmelser

30.1 Særregulering vedrørende negative konsekvenser av koronapandemien

30.1.1 Bakgrunn

Kontrakten inngås i en situasjon hvor det er uklart hvilke konsekvenser en eventuell ytterligere spredning, eller tiltak for å unngå ytterligere spredning, av koronavirus kan få.

Koronapandemien skal anses som en force majeure-begivenhet. Konsekvensene reguleres av denne særreguleringen og de øvrige bestemmelsene i kontrakten.

Begge parter plikter å iverksette alle rimelige tiltak for å redusere eventuelle konsekvenser av koronapandemien, og samarbeide for å minimere konsekvensene av eventuelle forsinkelser som måtte oppstå. Virkninger som ville vært unngått ved slike tiltak, gir ikke grunnlag for krav etter denne særreguleringen.

30.1.2 Utvidet gjensidig informasjonsplikt

I de perioder hvor gjennomføring av kontraktsarbeidene kan bli påvirket av koronapandemien, skal partene holde hverandre jevnlig orientert om fremdriften, samt jevnlig oppdatere hverandre om status og konsekvenser vedrørende

- a. Risikovurdering og SHA-tiltak
- b. Eventuell påvirkning på gjennomføringen av kontraktsarbeidene, herunder ressurstilgang og kvalitet. Det skal gjøres rede for hvilke deler av kontraktsarbeidene som påvirkes og hvordan.

Slik informasjon skal som minimum utveksles mellom partene i forkant av hvert byggherremøte/byggemøte. For øvrig gjelder kontraktens bestemmelser om fremdriftsstatus og varsling.

Byggherren kan fastsette nærmere regler om hvor ofte og på hvilken måte det skal utveksles informasjon om forhold som påvirkes av koronapandemien.

30.1.3 Virkninger av koronahindringer ved fristforlengelse

I den grad fremdriften til tross for iverksatte tiltak, blir hindret som følge av forhold som skyldes koronapandemien, har partene krav på fristforlengelse tilsvarende den forsinkelse forholdet har medført.

Den part som krever fristforlengelse som følge av koronapandemien, må sannsynliggjøre årsakssammenheng mellom koronapandemien og fremdriftshindringen, og samtidig dokumentere at alle rimelige tiltak for å avverge forsinkelsen er iverksatt.

30.1.4 Tilleggsvederlag ved fristforlengelse

Dersom entreprenøren har krav på fristforlengelse etter punkt 30.1.3, har entreprenøren krav på vederlagsjustering for rigg og drift basert på formelen for rigg og drift i forlenget byggetid, se Entrepiseboka punkt 12.2.

Ved langvarig stans, ut over 3 måneder, kan byggherren velge heller å betale for de faktiske dokumenterte kostnader som følge av stansen.

Byggherren kan også, før oppstart på byggeplass, velge å betale vederlagsjustering for rigg og drift for fristforlengelse etter punkt 30.1.3, basert på faktisk dokumenterte kostnader.

Dette tilleggsvederlaget utgjør et endelig oppgjør, og det er ikke grunnlag for ytterligere kompensasjon for konsekvenser av koronapandemien, med unntak av det som følger av punktet nedenfor om smittevernkostnader.

30.1.5 Pris i fremmed valuta

Byggherren tillater at pris på følgende identifiserbare produkter/leveranser, og kun disse, oppgis i *euro/amerikanske dollar/engelske pund/svenske kroner/danske kroner*.

- ...
- ...
- ...

I forbindelse med tilbudsevalueringen, vil utenlandsk valuta bli omgjort til NOK ved bruk av kursen på dagen for utløp av tilbudsfristen. Ved betaling, vil utenlandsk valuta bli omgjort til NOK ved bruk av kursen den dagen entreprenøren betalte faktura fra sin leverandør. Beløpet som vil bli gjenstand for omregning til NOK er inntakskost på leverandørens faktura, med fratrekk for alle rabatter etc.

30.1.6 Smittevernkostnader

Entreprenøren kan kreve dekket sine direkte kostnader knyttet til nødvendige smitteverntiltak dersom det, etter tilbudsfristen og på grunn av koronapandemien, vedtas endringer i smittevernlovgivningen med tilhørende forskrifter, eller fattes enkeltvedtak om smitteverntiltak som nødvendiggjør endringer i arbeidet eller dets utførelse, og som derved påvirker entreprenørens kostnader.

Garantisten skal alltid varsles dersom kontrakten mellom byggherren og entreprenøren heves.

I henhold til denne garanti er byggherren ikke forpliktet til, ved avdragsutbetalinger til entreprenøren/leverandøren, å holde tilbake noen del av utført arbeids/leveranses verdi. Byggherren har således adgang til å honorere avdragsfakturaene fullt ut.

Garantistens ansvar er ikke begrenset på annen måte enn det som følger av bestemmelsene her.

En eventuell transport fra Statsbygg til ny garantikreditor vil bli skriftlig notifisert til Garantisten senest samtidig med transporten.

Garantisten aksepterer norsk rett og verneting i Norge (Oslo tingrett eller annet verneting som entreprenøren må akseptere) for eventuell tvist som involverer garantisten og relaterer seg til aktuell kontrakt.

..... den/.....20.....

.....
Bankens navn/stempel

.....
Underskrift

Blankett 1B – NS 8406 Sikkerhetsstillelse**GARANTIERKLÆRING**

Garanti nr.

Garantisten

organisasjonsnr.

stiller seg herved

overfor byggherren Statsbygg
Postadresse: Postboks 232 Sentrum, 0103 Oslo
Kontoradresse: Biskop Gunnerus' gate 6
Organisasjonsnr. 971 278 374

som selvskyldnerkausjonist for de kontraktsforpliktelser

entreprenøren

organisasjonsnr.

har i henhold til
kontrakt av

som gjelder prosjektnr..... bygg.....
kontraktnr..... navn.....

Garantien gjelder for entreprenørens kontraktsforpliktelser, herunder morarenter og inndrivelsesomkostninger, ved mislighold i reklamasjonstiden.

Garantien begrenses til

kr, som utgjør 3 % av kontraktssummen, jf. NS 8406 pkt 8, for forhold som påberopes overfor entreprenøren i løpet av de tre første årene av reklamasjonstiden, jf. NS 8406 pkt 8.

Garantien i reklamasjonstiden kan samlet ikke gjøres gjeldende for mer enn 3 % av kontraktssummen.

Garantien gjelder i tre år fra overtakelse og under en hver omstendighet inntil krav som byggherren har mot entreprenøren, og som er fremsatt mot ham innen tre år fra overtakelsen, er oppfylt. For det tilfelle at det har funnet sted delovertakelser, regnes de tre årene fra siste overtakelsesforretning.

Garantisten skal alltid varsles dersom kontrakten mellom byggherren og entreprenøren heves.

I henhold til denne garanti er byggherren ikke forpliktet til, ved avdragsutbetalinger til entreprenøren/leverandøren, å holde tilbake noen del av utført arbeids/leveranses verdi. Byggherren har således adgang til å honorere avdragsfakturaene fullt ut.

Garantistens ansvar er ikke begrenset på annen måte enn det som følger av bestemmelsene her.

En eventuell transport fra Statsbygg til ny garantikreditor vil bli skriftlig notifisert til Garantisten senest samtidig med transporten.

Garantisten aksepterer norsk rett og verneing i Norge (Oslo tingrett eller annet verneing som entreprenøren må akseptere) for eventuell tvist som involverer garantisten og relaterer seg til aktuell kontrakt.

.....den/.....20.....

.....
Bankens navn/stempel

.....
Underskrift

Blankett 2 – NS 8406 Forsikringsattest tingsforsikring:**FORSIKRINGSATTEST**
Tingsforsikring i overensstemmelse med NS 8406 pkt 9

Undertegnede forsikringsselskap bekrefter herved at tingsskadeforsikring er tegnet i overensstemmelse med NS 8406 pkt 9 og med nedenfor angitte polisenummer, forsikringssted, forsikringssum, forsikringstid og forsikringsvilkår.

Forsikringsselskapet kan i forsikringstiden bli fri sitt ansvar etter denne forsikringsattest

1. ved å varsle STATSBYGG minimum 30 dager før opphør av forsikringsdekningen dersom den sies opp eller av annen grunn faller bort, eller
2. ved at STATSBYGG mottar en tilsvarende og tilfredsstillende forsikringsattest som den foreliggende fra det forsikringsselskap som overtar forsikringsdekningen.

Forsikringstaker:
(Entreprenør)

Navn:.....

Adresse:.....

Organisasjonsnr:.....

Medforsikret: STATSBYGG**Forsikringsbevis nr:** **Forsikringssted:** **Prosjektnummer og navn:** **Byggets adresse:** **Forsikringssum:**

Forsikringen er dekket på 1. risikovilkår. Forsikringsgiver påtar seg ikke risikoen for at forsikringssummen er dekkende.

Forsikringstid: Alternativ 1:
Forsikringen er en prosjektforsikring som gjelder inntil kontraktarbeidet er overtatt av byggherren.

Alternativ 2:
Forsikringen tegnes for ett år av gangen, fra dato til dato....., og må fornyes. Dersom forsikringsselskapet ikke varsler Statsbygg om manglende fornyelse, jf pkt 1 ovenfor i innledningen til denne attest, blir forsikringsselskapet ansvarlig overfor Statsbygg som om forsikringen hadde vært en prosjektforsikring, gjeldende inntil kontraktsarbeidet er overtatt av byggherren.

Forsikringen omfatter: Det som til enhver tid er utført av kontraktarbeidet.
Materialer byggherren har betalt forskudd for.

Materialer byggherren har overgitt i entreprenørens besittelse.

Forsikringens dekningsfelt:

Forsikringen er dekket etter følgende vilkår
(f.eks. Forsikringsselskap NNs Prosjektforsikringsvilkår av 2019), som inneholder følgende generelle unntak:

Overfor STATSBYGG som medforsikret vil ikke unntak fra forsikringsdekning eller begrensninger i dekningsomfanget bli gjort gjeldende, med mindre unntakene og begrensningene fremgår av forsikringsvilkårene og må anses vanlig for den type arbeid entreprenøren eller hans kontraktsmedhjelpere skal utføre, jf NS 8406 pkt 9.

Forsikringsselskapet aksepterer norsk rett og verneting i Norge (Oslo tingrett eller annet verneting som entreprenøren må akseptere) for eventuell tvist som involverer forsikringsselskapet og relaterer seg til aktuell kontrakt.

.....
Sted/dato.....
Forsikringsselskap.....
Underskrift

Blankett 3 – NS 8406 Forsikringsattest ansvarsforsikring**FORSIKRINGSATTEST
Ansvarsforsikring i overensstemmelse med NS 8406 pkt 9**

Undertegnede forsikringsselskap bekrefter herved at ansvarsforsikring er tegnet i overensstemmelse med NS 8406 pkt 9 og de nedenfor angitte krav.

Forsikringsselskapet kan i forsikringstiden bli fri sitt ansvar etter denne forsikringsattest

1. ved å varsle STATSBYGG minimum 30 dager før opphør av forsikringsdekningen dersom den sies opp eller av annen grunn faller bort, eller
2. ved at STATSBYGG mottar en tilsvarende og tilfredsstillende forsikringsattest som den foreliggende fra det forsikringsselskap som overtar forsikringsdekningen.

Forsikringstaker

Forsikringsselskapet bekrefter at

.....(entreprenøren)

Organisasjonsnr:har tegnet ansvarsforsikring.

Forsikringspolise nr.

Forsikringssum

Forsikringssummen utgjør minst 150 G per skadetilfelle.

Forsikringstid

Forsikringsselskapet er innforstått med at entreprenøren er forpliktet til å ha en forsikring som gjelder inntil alt kontraktarbeid, herunder reklamasjonsarbeid, er utført. Aktuell forsikring som er tegnet i forsikringsselskapet, tegnes og er tegnet for ett år av gangen, fra dato til dato.....og må fornyes. Dersom forsikringsselskapet ikke varsler Statsbygg om manglende fornyelse, jf pkt 1 ovenfor i innledningen til denne attest, blir forsikringsselskapet ansvarlig overfor Statsbygg som om forsikringen hadde vært gjeldende inntil alt kontraktarbeid, herunder reklamasjonsarbeid er utført.

Forsikringens omfang

Det er inngått kontrakt mellom Statsbygg og entreprenøren om bygging/ombygging/ påbygging

av.....

Prosjekt nr:

Adresse:

Forsikringen dekker erstatningsansvar for skade som entreprenøren og dennes underentreprenører kan påføre byggherrens eller tredjemanns person og ting i forbindelse med utførelsen av kontraktarbeidet.

Forbehold

Forsikringselskapet bekrefter herved at forsikringsavtalen ikke inneholder bestemmelser som:

- reduserer byggherrens rett til å kreve forsikringsoppgjør direkte fra selskapet, eller
- kan redusere hans krav på grunn av sikredes forhold **etter** at forsikringstilfellet er intrådt, eller
- reduserer skadelidtes rettigheter overfor forsikringselskapet i forhold til det som følger av forsikringsavtalelovens deklarasjonsbestemmelser

Forsikringselskapet aksepterer norsk rett og verneing i Norge (Oslo tingrett eller annet verneing som entreprenøren må akseptere) for eventuell tvist som involverer forsikringselskapet og relaterer seg til aktuell kontrakt.

.....
Sted/dato.....
Forsikringselskap.....
Underskrift

